

ÚRAD SPLNOMOCNENCA
VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY
PRE ROZVOJ OBČIANSKEJ SPOLOČNOSTI

MINISTERSTVO
VNÚTRA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Operačný program
Efektívna
verejná správa

Európska únia
Európsky sociálny fond

Rešerš / Analýza záväzkov členských krajín iniciatívy pre otvorené vládnutie

Autorky / autori: Jakub Adámek

Názov výstupu: Rešerš / Analýza záväzkov členských krajín iniciatívy pre otvorené vládnutie

Názov výstupu z opisu: **distribúciu existujúceho poznania (teoretického i praktického) a dobrých, inovatívnych príkladov z a do aplikačnej praxe a zvyšovanie porozumenia o prínosoch a dopadoch participácie a participatívnej tvorby verejných politík**

Zadávatel': Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti

Národný projekt: PODPORA PARTNERSTVA A DIALÓGU V OBLASTI PARTICIPATÍVNEJ TVORBY VEREJNÝCH POLITÍK II.

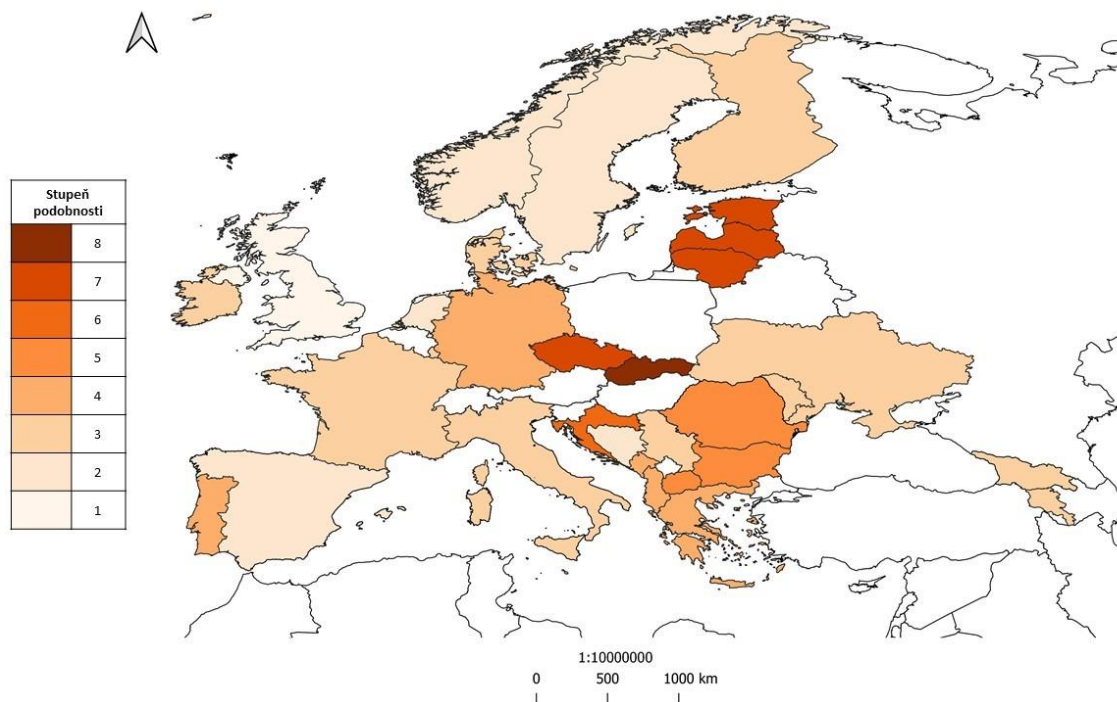
ITMS kód projektu: 314011CQM9

Operačný program: Efektívna verejná správa

Obdobie vyhotovenia /spracovania: december 2021 – január 2022

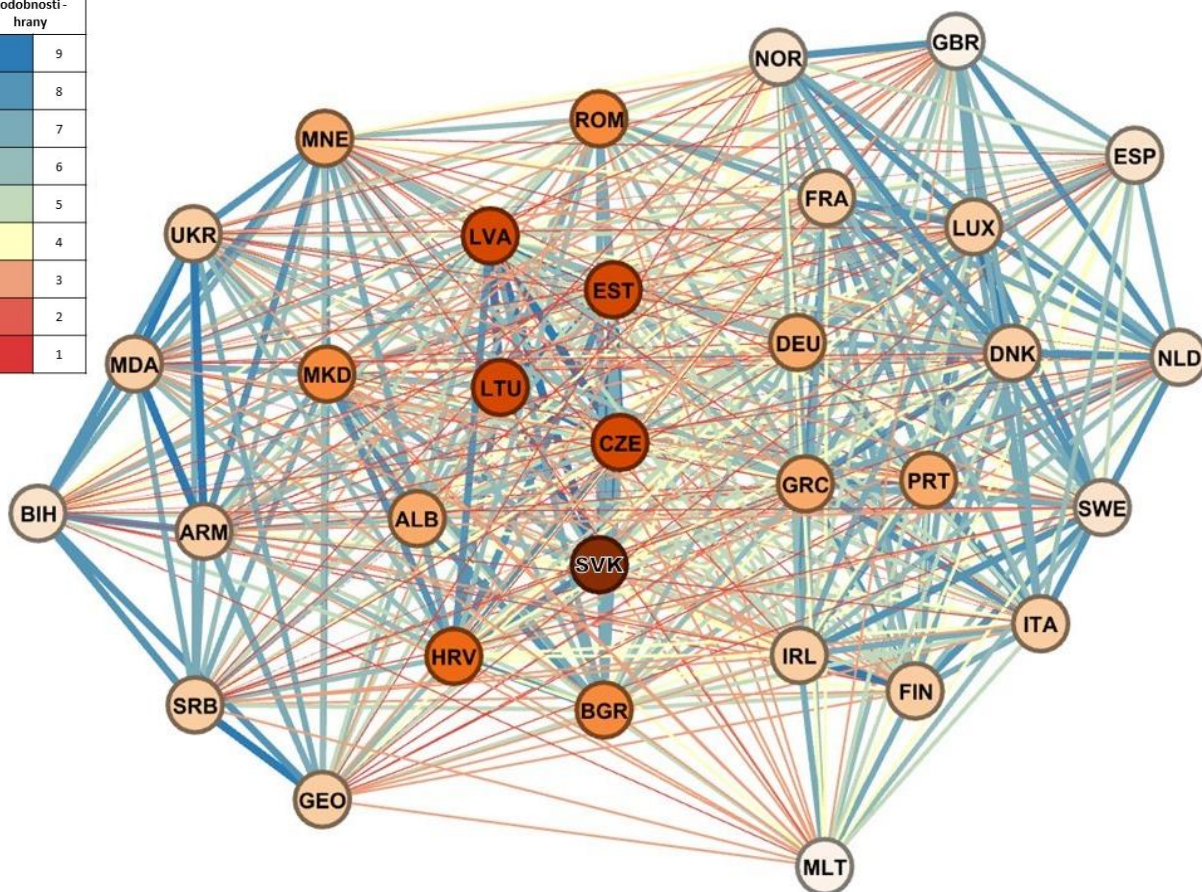
Následne sa zaviedla metodika výberu podobných krajín. Pre účely rešeršu bola navrhnutá mimoriadne jednoduchá metodika porovnávania rozdielnosti krajín od Slovenska. V tejto metodike sa na základe binárnej hodnoty (0;1) porovnávalo viacero zvolených parametrov. Konkrétne išlo o formu štátneho zriadenia, postavenie prezidenta, systém politických strán, postavenie regiónov či federálnych republík, členstvo v medzinárodných zoskupeniach (EÚ, OECD, NATO), historická skúsenosť s budovaním komunizmu v druhej polovici dvadsiateho storočia, historická skúsenosť s totalitnou vládou v druhej polovici dvadsiateho storočia, a doba vzniku štátu. Neskôr boli ešte dodatočne hodnotené niektoré doplnkové parametre ako napr. vzdelanosť obyvateľstva (meraná napr. v percentách populácie, ktorá ukončila terciárne vzdelanie), miera prístupu na internet a pod. Výber meraných parametrov nebol náhodný, jeho cieľom bolo hľadať relevantné faktory, ktoré ovplyvňujú podobu štátnej správy a podobu komunikácie medzi štátnou správou a širokou verejnosťou.

Z predbežnej analýzy sa ako najpodobnejšie, a teda aj najvhodnejšie pre prevzatie záväzkov ukázali pobaltské štáty (Litva, Lotyšsko, Estónsko) a Česká republika.

Hodnotenie podobnosti Európskych krajín Iniciatívy pre otvorené vládnutie a Slovenska. (zdroj: autor)

Stupeň podobnosti - body	Stupeň podobnosti - hrany
8	9
7	8
6	7
5	6
4	5
3	4
2	3
1	2
	1

Hodnotenie vzájomnej podobnosti európskych štátov (hrany) a ich podobnosti so Slovenskom (body). (zdroj: autor)

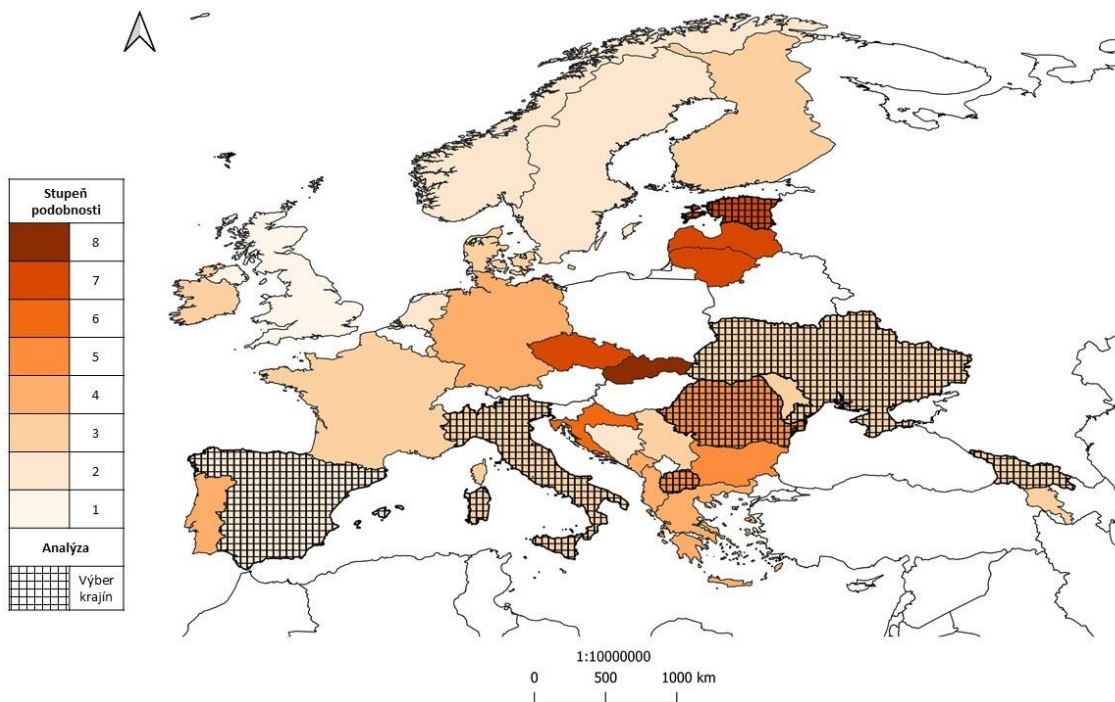
Avšak pri zúžení krajín len na najpodobnejšie krajiny (Litva, Lotyšsko, Estónsko, Česko) sa ukázal zásadný problém metodiky, pretože nebolo možné identifikovať požadované množstvo záväzkov, ktoré by zároveň spĺňali tematické kritéria. Z týchto dôvodov dochádzalo k postupnému znižovaniu kritérií podobnosti, až do momentu kým metodika identifikácie podobných krajín stratila zmysel. Preto došlo k opätovnému rešeršovaniu databázy *OGP Explorer*, tentokrát čisto indukčným spôsobom. Výsledky analýzy podobnosti krajín v tomto štádiu výskumu slúžili len ako indikátor pre dôslednejší prieskum záväzkov podobnejších krajín. Druhým závažným problémom metodiky sa ukázal fakt, že každému porovnávanému parametru sa prikladá rovnaká váha, čo neprimerane skresľuje výsledky.

Takto bolo identifikovaných 71 zaujímavých záväzkov, ktoré spĺňali tematické kritériá. Následne došlo k redukcii na základe detailnejšieho preskúmania záväzkov cez analýzu akčných plánov krajín a predovšetkým výstupov Nezávislého hodnotiaceho mechanizmu Iniciatívy pre otvorené vládnutie k jednotlivým identifikovaným záväzkom. Nedokončené, nerealizované a nedostatočne hodnotené záväzky boli z výberu odstránené.

V ďalšom kroku došlo k verifikácii realizácie záväzkov. Záväzky, o ktorých nebolo možné dohľadať ďalšie dáta, prípadne náznaky toho, že by boli aj naďalej prakticky implementované boli z výberu odstránené.

Tretia redukcia bola postavená na prieskume domáceho prostredia. Záväzky, ktorých obsah bol takmer identicky realizovaný aj na Slovensku nezávisle od Iniciatívy pre otvorené vládnutie boli z výberu odstránené.

Po týchto redukciách bolo vybraných 12 záväzkov z Estónska, Ukrajiny, Rumunska, Gruzínska, Macedónska, Talianska a Španielska. Tieto záväzky boli prediskutované v rámci Úradu splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti⁷. Následne došlo z operatívnych dôvodov k finálnej redukcii na osem záväzkov.

Mapa krajín vybraných záväzkov a hodnotenia podobnosti krajín. (zdroj: autor)

⁷ https://www.minv.sk/?ros_np_participacia_z-dennikov&sprava=z-dennikov-analytiky-januar-2022 [videné: 19.02.2022].

Názov záväzku	PRESENTATION OF LOCAL PUBLIC SERVICES <i>Prezentácia verejných služieb na lokálnej úrovni</i>
Krajina	Estónsko
Majiteľ záväzku	Ministerstvo financií Úrad vlády, Asociácia miest a vidieckych samospráv, Estónske združenie pre spoluprácu
Aký princíp záväzok rozvíja	Zúčtovateľnosť
Prepojenie na strategické dokumenty	-
Oblasť v kontexte Iniciatívy pre otvorené vládnutie	Prístup k informáciám, E-vláda, Lokálne záväzky, Otvorené dáta
Trvanie	2018-2020
Kód v OGP Explorer	EE0052
Popis	<p>Estónska vláda vybudovala verejne prístupnú interaktívnu platformu s hodnotením kvality služieb obcí. Hodnotené sú viaceré oblasti (vláda, školstvo, bývanie, doprava, sociálne služby, kultúra, zdravie a bezpečnosť) podľa príslušných zverejnených metodík. Každá hodnotená oblasť sa dá ďalej rozložiť na viaceré podoblasti (napr.: školstvo sa skladá z predškolskej výchovy, základného vzdelania, zamestnancov a infraštruktúry, a dostupnosti a kvalita. Dostupnosť a kvalita sa ďalej delí na spokojnosť študentov, percento študentov, ktorí pokračujú v štúdiu a percento študentov, ktorí ukončia sekundárne vzdelanie).</p> <p>Jednotlivé hodnotené oblasti sú v konečnej podskupine hodnotené slovne, rovnako tu nájdeme aj odkaz na zdroj hodnotenia.</p> <p>Každá obec je automaticky porovnávaná s Estónskym priemerom.</p> <p>Web disponuje aj mapovým rozhraním, ktoré umožňuje jednoduchú a intuitívnu navigáciu po stránke.</p>
Webová lokalita	www.minuomavalitsus.fin.ee

Názov záväzku	INCREASING THE TRANSPARENCY OF THE FUNDING OF NON-GOVERNMENTAL ORGANISATIONS <i>Zvyšovanie transparentnosti financovania mimovládnych organizácií</i>
Krajina	Estónsko
Majiteľ záväzku	Ministerstvo vnútra, Ministerstvo financií Národná nadácia pre občiansku spoločnosť, Sieť estónskych neziskových organizácií
Aký princíp záväzok rozvíja	Zúčtovateľnosť
Prepojenie na strategické dokumenty	Európska zelená dohoda Programové vyhlásenie vlády SR (2021-2024)
Oblasť v kontexte Iniciatívy pre otvorené vládnutie	Boj proti korupcii, Protikorupčné inštitúcie, Verejný priestor, E-vláda, Otvorené účty, Kontrola rozpočtu, Verejná participácia, Zverejňovanie rozpočtu
Trvanie	2016-2018
Kód v OGP Explorer	EE0046
Popis	Estónska vláda vybudovala verejne prístupnú interaktívnu platformu s ex post zverejneným objemom dotácií, ktoré boli určené pre mimovládny sektor. Jednotlivé tabuľky sú organizované podľa druhu výdavkov (granty, prevádzka, tovary a služby), oblastí záujmu (kultúra, školstvo, hospodárstvo, atď...), ministerstiev a útvarov vlády (ministerstvo kultúry, najvyšší súd, ministerstvo vnútra), alebo podľa jednotlivých MNO.
Webová lokalita	https://heakodanik.shinyapps.io/rakendus

Názov záväzku	FINANCIAL TRANSPARENCY TOOLS <i>Nástroje finančnej transparentnosti</i>
Krajina	Severné Macedónsko
Majiteľ záväzku	Ministerstvo miestnych samospráv Ministerstvo financií, Lokálna jednotka UNDP, Asociácia pre propagáciu a rozvoj inkluzívnej spoločnosti INCLUZIVA
Aký princíp záväzok rozvíja záväzku	Zúčtovateľnosť
Prepojenie na strategické dokumenty	-
Oblasť v kontexte Iniciatívy pre otvorené vládnutie	Prístup k informáciám, E-vláda, Otvorené účty, Miestne komunity, Otvorené dáta, Zverejňovanie rozpočtu, Ciele dlhodobu udržateľného rozvoja
Trvanie	2018-2020
Kód v OGP Explorer	MK0132
Popis	Macedónske úrady vytvorili portál, na ktorom je možné sledovať rozpočty miestnych samospráv. Portál má užívateľsky jednoduché ovládanie a obsahuje aj mapové rozhranie.
Webová lokalita	https://indikatori.opstinskisoveti.mk

Názov záväzku	AWARENESS-RAISING ABOUT CLIMATE CHANGE <i>Budovanie povedomia o klimatických zmenách</i>
Krajina	Severné Macedónsko
Majiteľ záväzku	Ministerstvo životného prostredia Macedónska akadémia vied
Aký princíp záväzok rozvíja	Prístup k informáciám
Prepojenie na strategické dokumenty	Plán obnovy a odolnosti Programové vyhlásenie vlády SR (2021-2024) Európska zelená dohoda
Oblasť v kontexte Iniciatívy pre otvorené vládnutie	Prístup k informáciám, Životné prostredie a klíma, Otvorené dáta, Verejné služby, Ciele dlhodobu udržateľného rozvoja
Trvanie	2018-2020
Kód v OGP Explorer	MK0138
Popis	Záväzok obsahuje prehľbovanie transparentnosti a viditeľnosti verejne prístupných dát o stave klímy a klimatických zmenách v Severnom Macedónsku. Rovnako je jeho obsahom aj zjednodušený prístup a jednoduché formulácie (t.j. také, ktoré nevyžadujú od konzumenta informácie žiadne špecifické vzdelanie, aby ich pochopil v plnej miere) zverejnených dát. Realizácia záväzku prebieha v prostredí portálu Klimatski promeni.mk, kde nájdeme veľké množstvo jednoducho čitateľných infografík o stave klímy a životného prostredia. Mimoriadne zaujímavý je interaktívny nástroj Креатор на политики (Tvorbа politik), ktorý ponúka interaktívne porovnanie dvoch zvolených „zelených“ politik (napr. výstavba solárnych elektrární, zalesňovanie tranzitných lesných plôch atď...), pričom sa porovnávajú viaceré proxy hodnoty dizajnované do intuitívne čitateľnej podoby (napr. hektáre lesa, ktoré by absorbovali ušetrený objem CO2, počet novovzniknutých pracovných miest, alebo celkové finančné prostriedky potrebné na realizáciu danej politiky). Totožnú funkciu obsahuje aj nástroj Мерки за граѓаните (Opatrenie pre občanov), ktorý ponúka porovnanie opatrení, ktoré bezprostredne zasahujú občanov (napr. výstavba solárnych elektrární na strechách, alebo výstavba pasívnych domov).
Webová lokalita	https://klimatskipromeni.mk/

Názov záväzku	GREATER CONTROL AND TRANSPARENCY IN PUBLIC GRANTS <i>Vyššia kontrola a transparentnosť nad verejnými grantmi</i>
Krajina	Španielsko
Majiteľ záväzku	Ministerstvo financií a verejnej správy, Štátny tajomník pre všeobecný rozpočet Generálny kontrolór štátnej správy
Aký princíp záväzok rozvíja	Zúčtovateľnosť Efektívna verejná správa
Prepojenie na strategické dokumenty	Plán obnovy a odolnosti Programové vyhlásenie vlády SR (2021-2024) Európska zelená dohoda
Oblasť v kontexte Iniciatívy pre otvorené vládnutie	Verejný priestor, Otvorené účty, Legislatíva a regulácia, Kontrola rozpočtu, Zverejňovanie rozpočtu
Trvanie	2014-2016
Kód v OGP Explorer	ES0021
Popis	V Španielsku zjednotili v rámci portálu <i>Národný systém zverejňovania dotácií a štátnej podpory</i> právny status rôznych dotačných schém, ako aj všetky dotačné schémy. Na tomto portáli je možné dohľadať aktuálne dotačné výzvy, detailné informácie o jednotlivých dotáciách, zoznamy dotovaných subjektov, nastaviť <i>upozornenie/notifikáciu</i> pre sledovanie možností štátnej podpory pre individuálny subjekt, ale aj sledovať štátnu podporu pre politické strany a podobné subjekty. Zároveň sa dajú prehliadať aj informácie o porušeníach dotačných pravidiel. Všetky dáta na portáli je možné prehliadať aj stiahnuť vo viacerých formátoch (PDF, xls, CSV).
Webová lokalita	https://www.infosubvenciones.es

Názov záväzku	FOLLOW THE MONEY (SOLDIPUBBLICI) <i>Sleduj peniaze (Verejné peniaze)</i>
Krajina	Taliansko
Majiteľ záväzku	Agentúra pre digitálne Taliansko (Predsedníctvo rady ministrov)
Aký princíp záväzok rozvíja	Zúčtovateľnosť
Prepojenie na strategické dokumenty	Plán obnovy a odolnosti Programové vyhlásenie vlády SR (2021-2024)
Oblasť v kontexte Iniciatívy pre otvorené vládnutie	Prístup k informáciám, E-vláda, Otvorené účty, Otvorené dáta, Verejná participácia, Verejná participácia v rozpočtových politikách, Zverejňovanie rozpočtu a fiškálnych informácií, Spoločenská zúčtovateľnosť
Trvanie	2014-2016
Kód v OGP Explorer	IT0021
Popis	Projekt Soldipubblici zabezpečuje prístup verejnosti k informáciám o výdavkoch všetkých verejných inštitúcií v Taliansku. Zverejnené dáta je možné sťahovať, ukladať ale aj analyzovať (napr. vývoj výdavkov v čase) priamo v prostredí webovej stránky projektu. Web zároveň disponuje aj mapovým rozhraním, ktoré ponúka intuitívne vyhľadávanie údajov.
Webová lokalita	http://soldipubblici.gov.it

Názov záväzku	ASSET DISCLOSURE ON A SINGLE WEB PORTAL <i>Majetkové priznanie na jedinom web portáli</i>
Krajina	Ukrajina
Majiteľ záväzku	Národná agentúra pre prevenciu korupcie Štátne fiškálne služby, Národná agentúra pre verejné služby, Ministerstvo spravodlivosti, Riaditeľstvo štátnych služieb pre špecializovanú komunikáciu a ochranu informácií, Štátna agentúra pre e-vládu, Transparency International Ukraine, International Renaissance Foundation,
Aký princíp záväzok rozvíja	Zúčtovateľnosť
Prepojenie na strategické dokumenty	Plán obnovy a odolnosti Programové vyhlásenie vlády SR (2021-2024)
Oblasť v kontexte Iniciatívy pre otvorené vládnutie OGP	Boj proti korupcii, Majetkové priznanie
Trvanie	2014-2015
Kód v OGP Explorer	UA0044
Popis	Ukrajinská národná agentúra pre prevenciu korupcie vytvorila jednotný systém pre elektronické podávanie, archivovanie, kontrolu a zverejňovanie majetkových priznaní volených funkcionárov a štátnych zamestnancov. Záväzok je riešený formou web portálu, na ktorom sú prístupné všetky relevantné informácie o majetku štátnych zamestnancov a funkcionárov, rovnako ako aj informácie o majetku blízkych osôb. Dôsledná anonymizácia osobných a citlivých údajov je prítomná (v prípade blízkych osôb je rozsah anonymizácie väčší). Stránka disponuje aj vlastnými štatistikami a rozhraním API, dáta teda dokážu spracovávať rôzne watchdogové organizácie bez väčších prekážok.
Webová lokalita	https://public.nazk.gov.ua

Názov záväzku	OPEN PUBLIC PROCUREMENT <i>Otvorené verejné obstarávanie</i>
Krajina	Ukrajina
Majiteľ záväzku	Ministerstvo Hospodárskeho Rozvoja, Ministerstvo Financíí, Ministerstvo Spravodlivosti, Štátna Agentúra pre E-Vládu, Štátna Kontrolná Služba, Národná Polícia, Štátna Pokladnica Transparency International Ukraine, Centrum pre politické štúdiá a analýzy EIDOS, Open Contracting Partnership, Omidyar Network, EBRD
Aký princíp záväzok rozvíja	Zúčtovateľnosť
Prepojenie na strategické dokumenty	Plán obnovy a odolnosti Programové vyhlásenie vlády SR (2021-2024)
Oblasť v kontexte Iniciatívy pre otvorené vládnutie	Prístup k informáciám, Boj proti korupcii, Budovanie kapacít, Otvorené účty, Otvorené zmluvy a obstarávanie, Otvorené dáta, Kontrola rozpočtu, Súkromný sektor, Verejná participácia, Verejné obstarávanie, Zverejňovanie rozpočtu, Spoločenská zúčtovateľnosť
Trvanie	2016-2018
Kód v OGP Explorer	UA0064
Popis	Ide o vytvorenie a využitie softvéru pre dohľad nad verejným obstarávaním, ktorý by bol v súlade s princípmi <i>Open Contracting Data Standard</i> ⁸ (2016). Zároveň sa tento software prepája s multilaterálnou monitorovacou skupinou. V praxi sa projekt realizuje na dvoch prepojených portáloch – jednom štátnom (prozorro.gov.ua), ktorý predstavuje trhovisko verejného obstarávania, archív výsledkov ukončených súťaží, a register uzavretých zmlúv, - a druhom neštátnom (dozorro.org), ktorý prevádzkuje Transparency International a zoskupuje watchdogové organizácie a dozorné aplikácie (z dielne tretích strán) nad verejným obstarávaním.
Webová lokalita	https://prozorro.gov.ua https://dozorro.org

⁸ <https://standard.open-contracting.org/latest/en/> [videné: 19.01.2022].